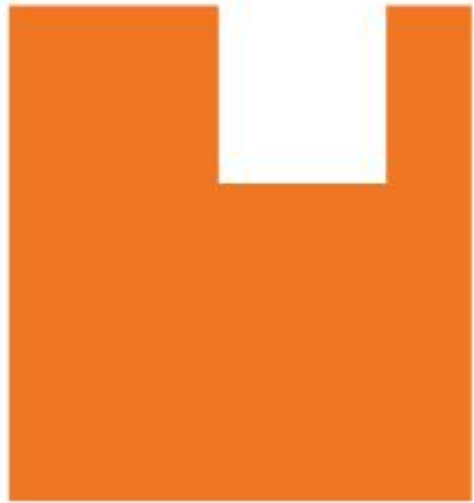

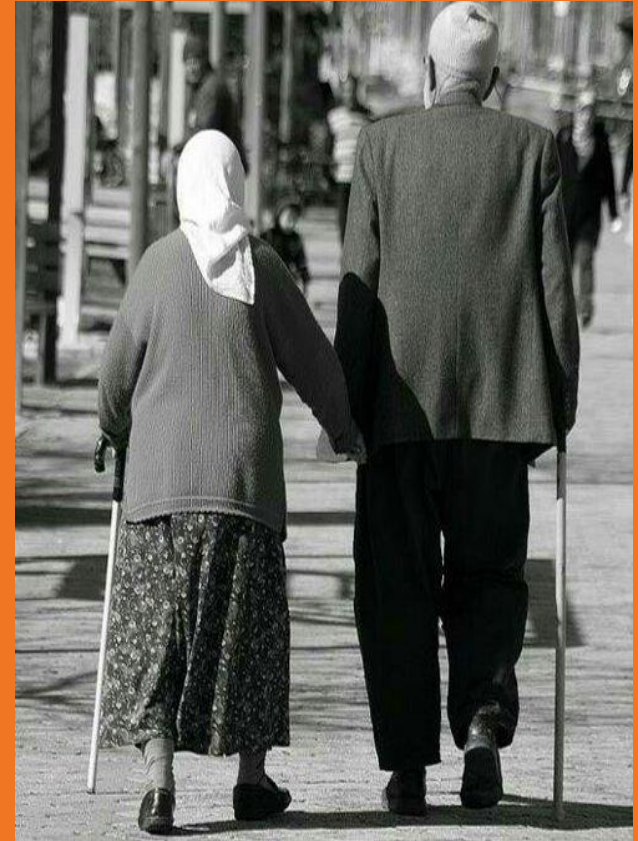

Orion_{ism} PGN

expertisecentrum
dementie

Orion PGN
expertisecentrum
dementie

DNA Migratie

Dementie Na Afreis

Malika El-Jafoufi

Kennismaking

Wie ben ik

- Malika El-Jafoufi
- Gezinswetenschapper
- Moeder, echtgenote, dochter
- Moslima, Marokkaanse roots
- Dochter van een gastarbeider
- Vormingsmedewerker
- Vrijwilliger
- ...

Orion van PGN
expertisecentrum
dementie

Inleiding

Migratie, van alle tijden

Vlamingen emigreren in de 19^e eeuw

Migratie, van alle tijden

Gastarbeiders komen in België werken

Tijdslijn, Migratie

1946: Belgisch-Italiaans migratie-akkoord

1956: Mijnramp Marcinelle

1964: Arbeidsverdragen met Marokko en
Turkije

1974: Economische crisis, rekruteringsstop,
wel nog gezinshereniging,

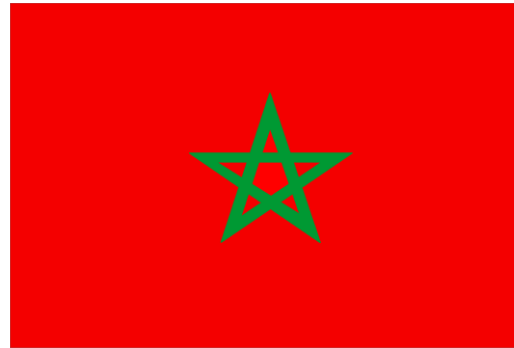
Waar komen de migranten vandaan

De voornaamste herkomstlanden

1946

1964

1964

Migratie, werving van de gastarbeiders

Orion PGN
expertisecentrum
dementie

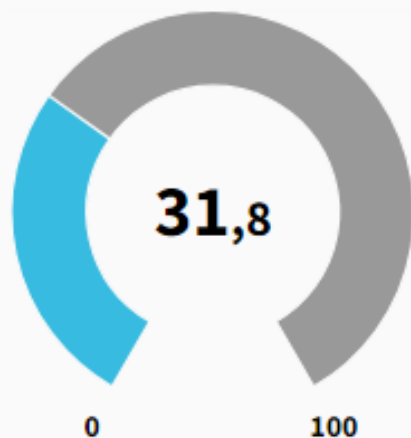

De cijfers

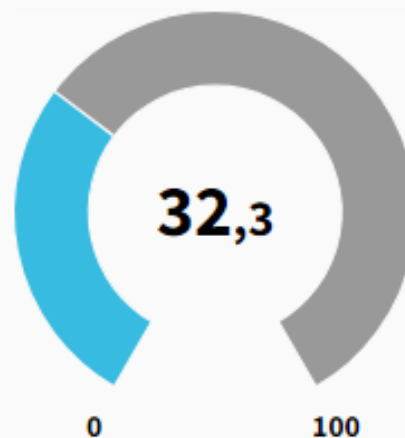
De cijfers, Limburg

Inwoners met herkomst niet-Belg

percentage t.o.v. inwoners

Limburg

Antwerpen (Prov.)

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2024

Migratie

Cijfers provincie Limburg

Inwoners met herkomst niet-Belg

Limburg, aantal

2014

220.315

2024

287.708

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2014, 2024

De cijfers, Limburg

- 1 op 3 buitenlandse afkomst
- 174 nationaliteiten
- Meer dan 80 moedertalen

De cijfers, herkomstlanden

Herkomstnationaliteiten

Limburg, aantal

2014

165

2024

174

Rijksregister | provincies.incijfers.be | 2014, 2024

Herkomstnationaliteiten

Top 10

Limburg	
	Inwoners naar herkomstnationaliteit
België	616.917
Nederland	74.021
Turkije	52.406
Italië	33.592
Marokko	20.981
Polen	11.361
Sovjet-Unie	8.379
Duitsland	6.570
onbepaald	6.022
Joegoslavië	5.869

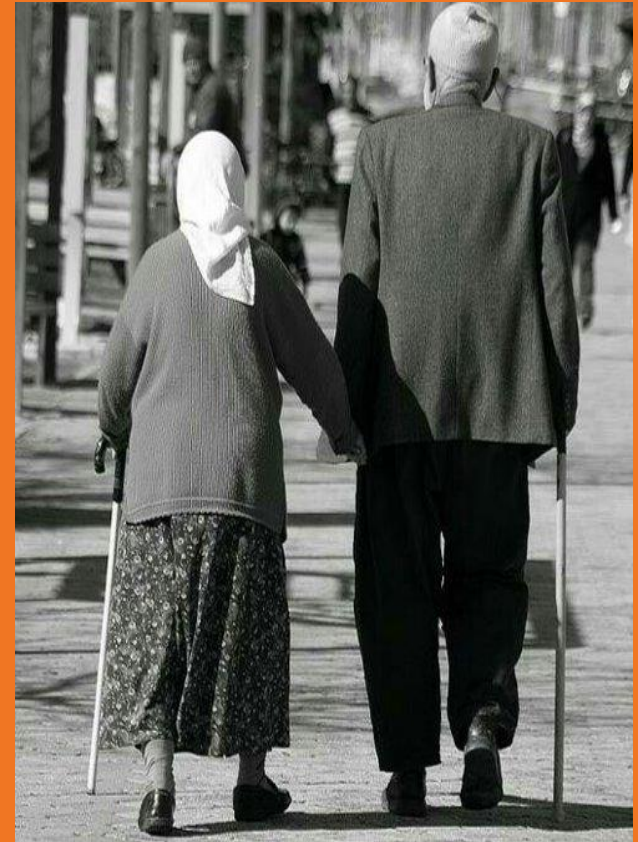
Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

DIVERSITEIT IS DE NORM, ER MEE LEREN OMGAAN IS DE UITDAGING

Orion PGN
expertisecentrum
dementie

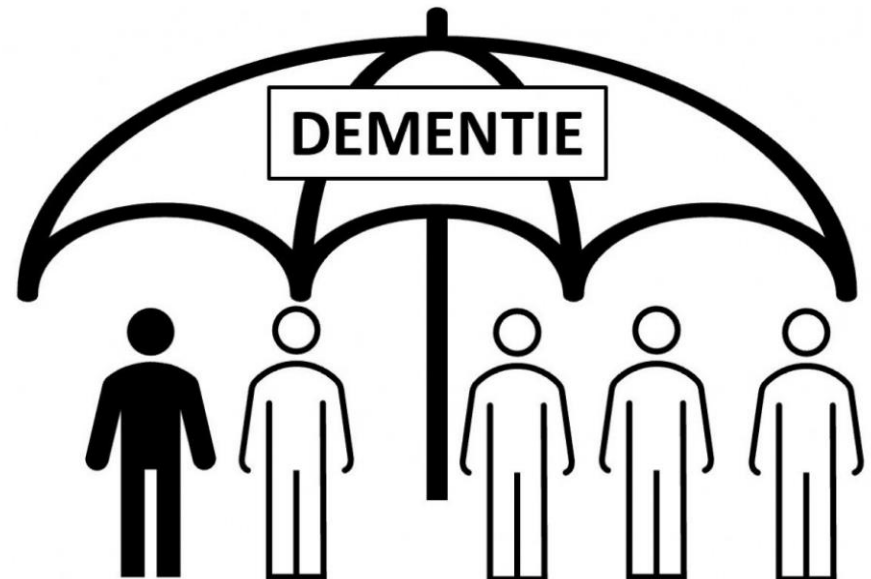

Prevalentie

Prevalentie

Dementie bij mensen met een migratieachtergrond

- 1 op 5 mensen ontwikkelt dementie
- Mensen met een **migratieachtergrond** hebben een verhoogd risico
- Tot **4x meer** kans op dementie

Prevalentie

Risicofactoren

10 risicofactoren van dementie

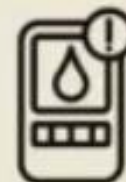
1. Hoge bloeddruk

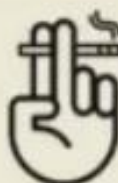
2. Overgewicht

3. Alcohol

4. Suikerziekte

5. Roken

6. Verhoogd cholesterol

7. Ongezonde voeding

8. Weinig beweging

9. Weinig nieuwe dingen leren

10. Weinig sociale contacten

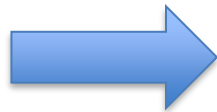
Wetenschappers denken dat tot 30% van het aantal gevallen van dementie voorkomen kan worden, als we allemaal gezonder gaan leven.

Prevalentie

De cijfers

- Aantal personen met dementie in België:

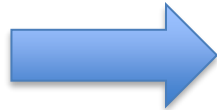
- 2020

202.402

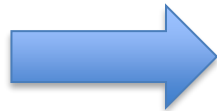

- 2025

216.658

- 2030

238.411

Geen rekening gehouden met **preventie** en **migratiefactor**!

Prevalentie

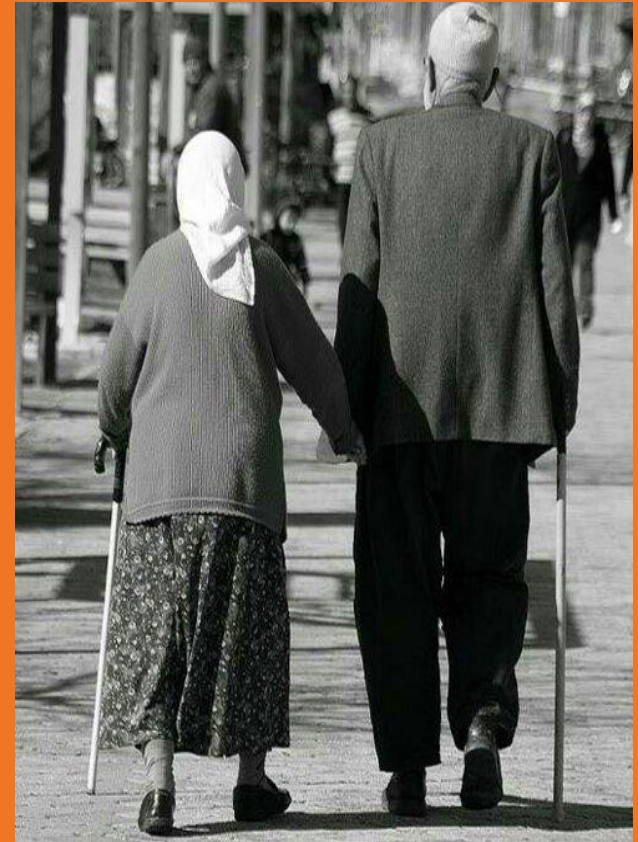
Cijfers

	2014	2020	2030	
Totaal aantal mensen met dementie	260.000	307.000	423.000	→ Toename van 61% t.o.v. 2014
Migranten met dementie	28.000 ±11% van totaal aantal mensen met dementie	38.000 ±12% van totaal aantal mensen met dementie	60.000 ±14% van totaal aantal mensen met dementie	→ Toename van 109% t.o.v. 2014

Tabel 1.1 Geschat aantal migranten met dementie tot 2030 en hun stijging en percentage ten opzichte van het totaal aantal geschatte mensen met dementie in Nederland. Bron: Van Campen, 2014⁵

Orion van PGN
expertisecentrum
dementie

Diagnose

Diagnose

“De diagnose kwam als een grote klap. Ik wist niet hoe ik papa moest vertellen wat er aan de hand was. Ik wist ook niet wat ‘alzheimer’ was in het Turks. Mijn familie herkende zich niet in de teksten en wilde het niet geloven. Dat heeft papa niet, het is gewoon de ouderdom.”

Gul zorgt voor haar vader met dementie en heeft dit zelf ervaren.

Diagnose

- Moeilijk traject
- Onaangepaste instrumenten
- Obstakels in taal, geletterdheid en cultuur
- Niet herkennen van klachten

Diagnose

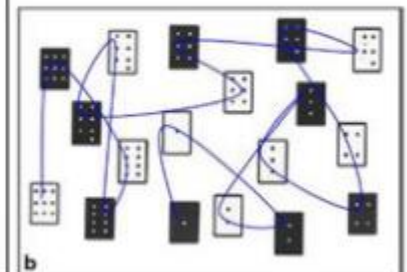
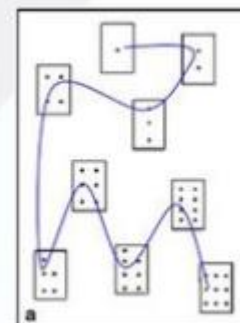
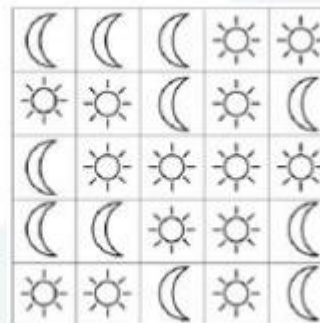
Screening

- **MMSE** minder geschikt voor mensen met een migratieachtergrond
- Cross-Culturele Dementiescreening (**CCD**)
- Rowland Universal Dementia Assessment Scale (**RUDAS**)

CCD

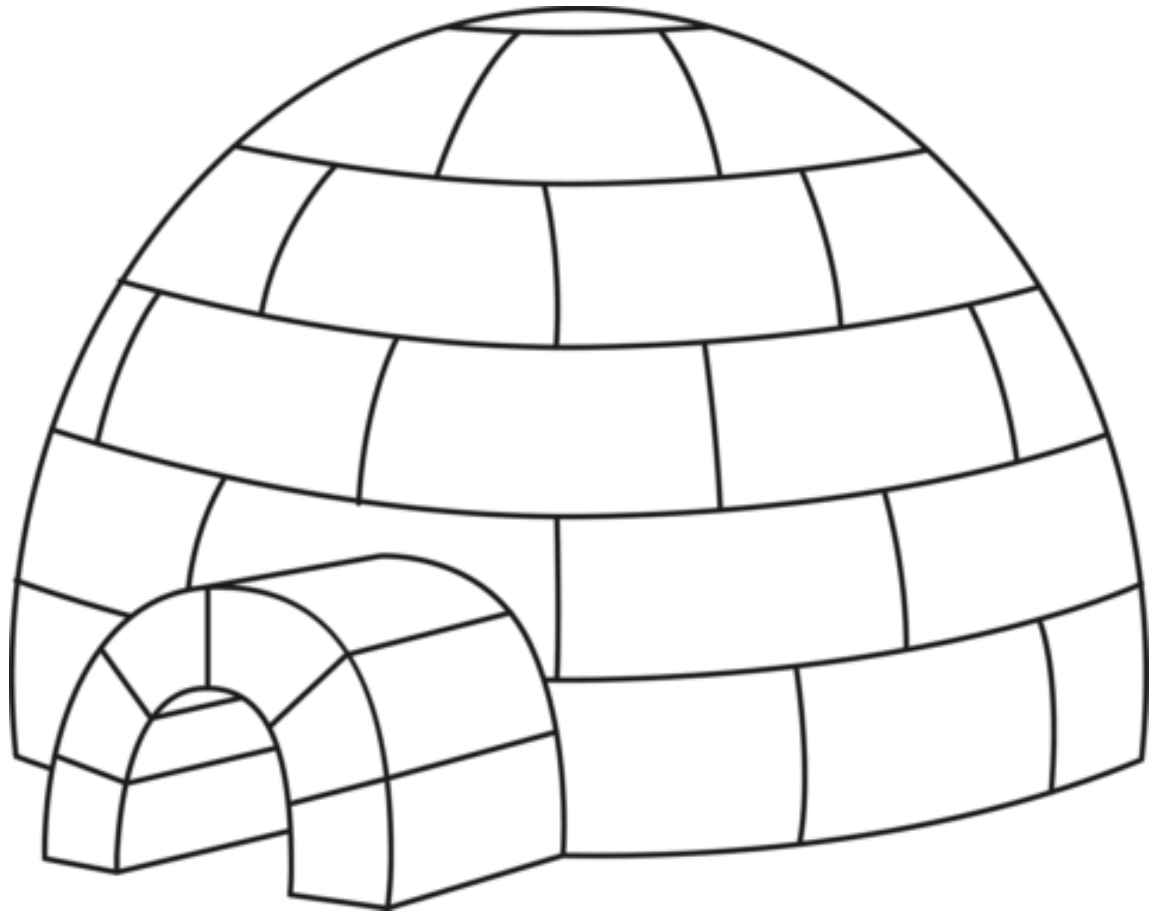
Screening

- Beschikbaar in 6 talen
- Geschikt voor laaggeletterden/ analfabeten

CCD

Herkennen van objecten

Rowland Universal Dementia Assessment Scale

Screening

RUDAS¹ Rowland Universal Dementia Assessment Scale – TURKSE VERSIE

NEDERLANDS	Turks
1. Geheugen	
<i>Stelt u zich eens voor dat we gaan winkelen. Hier heb ik een lijst met supermarkt-artikelen. Ik wil graag dat u de volgende dingen onthoudt die we in de winkel moeten kopen. Als we over 5 minuten bij de winkel komen, zal ik u vragen wat we ookalweer moesten kopen. U moet het boodschappenlijstje voor mij onthouden.</i> Thee Bakolie Eieren Zeep <i>Herhaal deze lijst alstublieft.</i>	Birlikte alisveris yapmaya gittigimizi dusunün. Burada bir alisveris listesi var. Almamiz gereken urunleri/seyli aklinizda tutmanizi istiyorum. Bes dakika sonra markete ulastigimizda/geldigimizde size neler almamiz gerektigini tekrar soracagim. Benim icin alisveris listesini aklinizda tutun. Cay Kizartma yagi/ Yemeklik yag Yumurta Sabun <i>Lutfen bu listeyi tekrarlayin.</i>
2. Visuospatiële Oriëntatie	
<i>Ik ga u vragen om verschillende lichaamsdelen aan te wijzen.</i> 1. Wijs uw rechtervoet aan 2. Wijs uw linkerhand aan 3. Raak met uw rechterhand uw linkerschouder aan 4. Raakt met uw linkerhand uw rechteroor aan 5. Wat is (wijs aan) mijn linker knie?	Sizden vucudunuzun bazi bolgelerini gostermenizi isteyecegim. 1. Sag ayaginizi gösterin 2. Sol elinizi gösterin 3. Sag elinizle sol omuzunuza dokunun 4. Sol elinizle sag kulaginiza dokunun 5. Benim sol dizim nerede/hangisi? 6. Benim sag dirsegim nerede/ hangisi?

Rowland Universal Dementia Assessment Scale

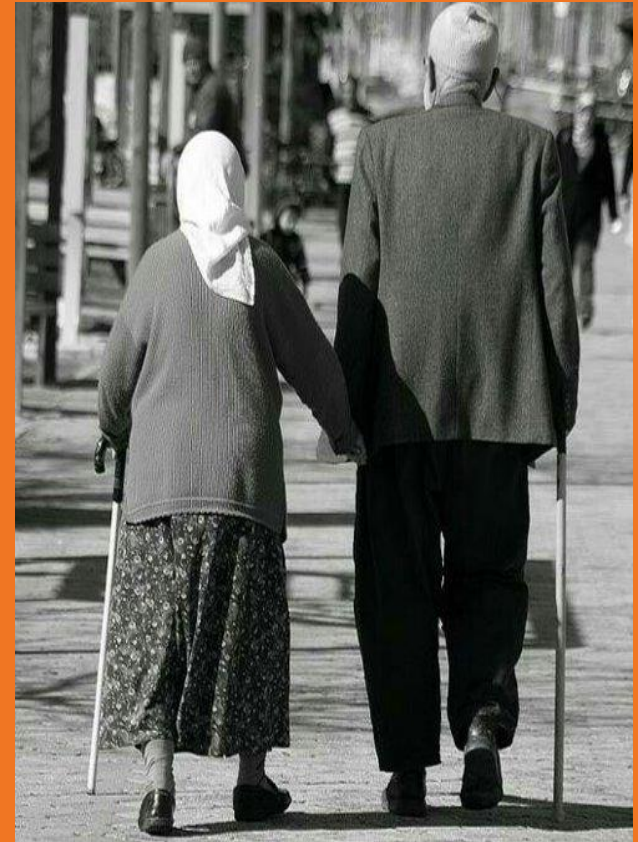
Screening

RUDAS¹ Rowland Universal Dementia Assessment Scale – STANDAARD ARABISCHE VERSIE

NEDERLANDS	Arabisch
1. Geheugen	
<i>Stelt u zich eens voor dat we gaan winkelen. Hier heb ik een lijst met supermarkt-artikelen. Ik wil graag dat u de volgende dingen onthoudt die we in de winkel moeten kopen. Als we over 5 minuten bij de winkel komen, zal ik u vragen wat we ookalweer moesten kopen. U moet het boodschappenlijstje voor mij onthouden.</i> Thee Bakolie Eieren Zeep <i>Herhaal deze lijst alstublieft.</i>	اريد منك أن تتصور بأننا نذهب للتسوق، ومعنا قائمة للمشتريات، وأطلب منك أن تتذكر أسماء الأشياء التي نريد شراءها، بعد وصولنا الى السوق بخمس دقائق سأسألك ماذا علينا أن نشترى؟ عليك أن تتذكر القائمة لي. - شاي - زيت الطبخ - بيض - صابون رجاءً كرر القائمة
2. Visuospatiële Oriëntatie	
<i>Ik ga u vragen om verschillende lichaamsdelen aan te wijzen.</i> 1. <i>Wijs uw rechtervoet aan</i> 2. <i>Wijs uw linkerhand aan</i> 3. <i>Raak met uw rechterhand uw linkerschouder aan</i> 4. <i>Raakt met uw linkerhand uw rechteroor aan</i> 5. <i>Wat is (wijs aan) mijn linkerknie?</i> 6. <i>Wat is (wijs aan) mijn rechter elleboog?</i>	سأسألك لتشير لي على أعضاء بدنك 1. اشر لي على قدمك اليمنى 2. اشر لي على يدك اليسرى 3. امسك كتفك الايسر بيدك اليمنى 4. امسك اذنك اليمنى بيدك اليسرى 5. اين ركبتك اليسرى، اشر عليها

Orion van PGN
expertisecentrum
dementie

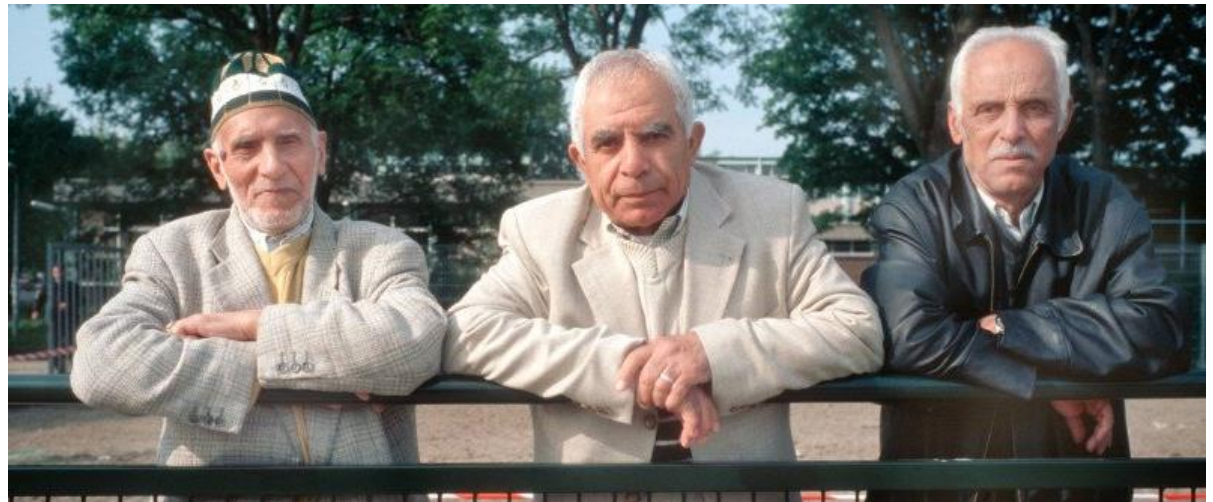
Ziektebeleving

Dementie kent geen kleur

Ziektebeleving

- Taboe
- Onbekend
- Pioniers
- Psychische kwetsbaarheid

Orion van PGN
expertisecentrum
dementie

Mantelzorgers

Mantelzorgers

- Tweede generatie
- Sandwichgeneratie
- Minimale kennis over dementie
- Vaker overbelast
- Religieuze plicht
- Wederkerigheidsprincipe

De grenzen van mantelzorg

Suus van den Akker
i.o.m. krachtvanbeleving.nl

Cultuursensitieve zorg

“Dat niemand van de zes kinderen onze ouders in huis wilde nemen, stuitte binnen onze Turkse gemeenschap op onbegrip. Maar als dat had gekund, hadden we dat natuurlijk gedaan.”

Güleç deelt de ervaringen van haarzelf en haar familie op dementie.nl.

Orion PGN
expertisecentrum
dementie

Cultuursensitieve zorg

Cultuur-sensitieve zorg

Wat zie je

Cultuur-sensitieve zorg

Wat zie je

Referentiekader

Hoe kijk ik naar mijn omgeving?

Het geheel van normen, waarden, regels en overtuigingen die bepalen hoe iemand de werkelijkheid waarneemt erover oordeelt en ernaar handelt

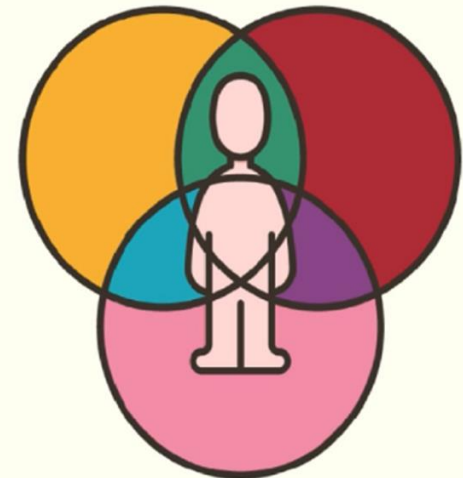

portfolio-oi.webnode.be

Cultuursensitieve zorg

- Ieder individu bestaat uit meerdere deelidentiteiten
- Dè Vlaming, dè homo, de senior bestaat niet
- Wel specifieke kenmerken eigen aan een cultuur, religie...
- Daardoor bepaalde specifieke noden

KRUISPUNTDENKEN

Cultuursensitieve zorg

Huidige zorgverlening

- Zorg is nauwelijks gekleurd
- Onvoldoende kennis van andere culturen
- Beantwoordt niet aan de noden
- Weinig mensen met een migratieachtergrond in een WZC

Cultuursensi

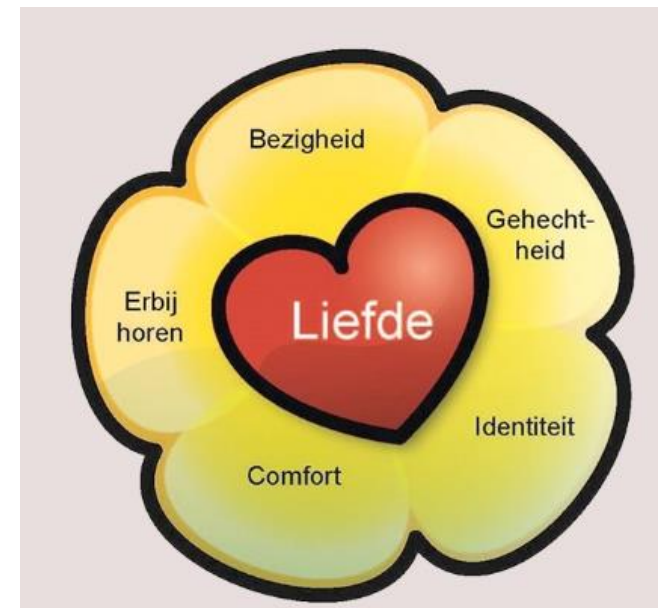

Cultuur-sensitieve zorg

Wat is dat?

Universele behoeften van mensen met dementie (Tom Kitwood)

- Liefde
- Gehechtheid
- Identiteit
- Comfort/troost
- Erbij horen/meedoen
- Bezigheid

Cultuur-sensitieve zorg

Wat is dat?

- De vijf psychosociale behoeften voor ieders welbevinden
- Gedragsfactoren (Persoonlijkheid, levensverhaal,...) beïnvloeden de vijf behoeften
- De invulling hiervoor is voor elke persoon verschillend

Migratie

Diversiteit betekent niet alles aanvaarden (toestaan)

- **Wel** een respectvolle, open houding in een **verbindende** communicatie
- Bewust zijn van je eigen achtergrond
- Bewust zijn van je vanzelfsprekendheden (stereotypen)
- Blinde vlekken (onwetendheid)
- Focus op gelijkenissen niet op de verschillen
- Gelijkwaardigheid

Uitsmijter

“ Kennis kun je
vermenigvuldigen
door het te delen. ”

Contact

Regionaal Expertisecentrum Dementie Orion i.s.m. PGN

Markgravelei 133

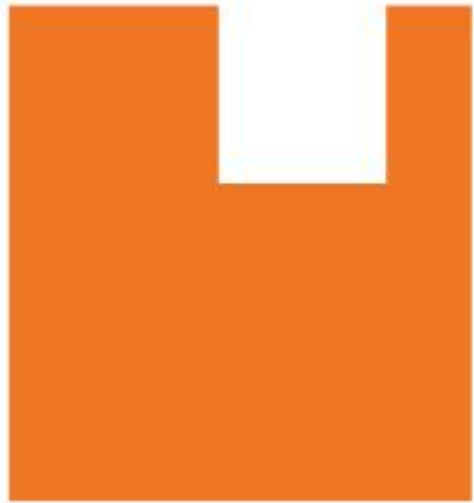
2018 Antwerpen

+32 3 247 03 85

orion@dementie.be

www.dementie.be/orionpgn

Orion_{ism} PGN

expertisecentrum
dementie